

О. О. МАЛИШЕВ,
кандидат юридичних наук

**Х МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «ЮРИДИЧНА НАУКА
У ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ».
ДО 70-ЛІТТЯ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ**

Вже багато років поспіль Рада молодих вчених нашого Інституту проводить міжнародні науково-практичні конференції, кожна з яких стає однією з головних наукових подій річного циклу життя установи. Конференція Ради молодих вчених щоразу має вдало поєднати в собі непоєднуване. Передусім це має бути майданчик для відкриття талантів майбутніх зірок академічної катедри, що наразі демонструють лише перші скромні відблиски майбутньої слави. Поряд з тим конференція має підтверджувати високе реноме академічної юридичної науки та її славетного флагмана – Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Тематика конференції має бути оригінальною та свіжою, і водночас настільки широкою, щоб не обмежувати творчу свободу учасників і допускати участь фахівців з усіх напрямів юридичної науки.

Цьогорічна Х ювілейна конференція зовсім не випадково (як усе у світі часе) збіглася із 70-літнім ювілеєм нашого Інституту. У 2018 р. ми відзначали століття нашої Національної академії наук України і тому обрали дещо футуристичну тему «Майбутнє науки в обрях права». А 2019 р. вирішили дещо врівноважити цей нуртуючий порив поміркованим консерватизмом.

Тема «Юридична наука у громадянському суспільстві» зумовлена непротими реаліями нашого часу. Попри очевидний поступ у розвитку громадянського суспільства в Україні, з'являються й нові виклики. Від імені громадянського суспільства сьогодні хто тільки не говорить. Громадська думка при прийнятті важливих політичних і юридичних рішень часто протиставляється науковому підходу, а активна громадськість – нібито відстороненим від суспільних справ науковцям. Нам, ученим, закидають, що ми працюємо на державу, яка, за однією з концепцій, що стала домінуючою в нинішньому публічному просторі, розглядається ледве не як природний антагоніст громадянського суспільства. Водночас мало хто замислюється, чи можливе громадянське суспільство без науки, зокрема, без науки правової. Чи можлива в демократичній державі юридична наука, яка перебуває поза громадянським суспільством, будучи від нього дистанційованою інституційно і творчо? На наше глибоке переконання, саме науковці і мають бути авангардом громадянського суспільства, а наука як система і корпорация – його базовим інститутом і частиною організму.

У конференції взяли участь як молоді, так і вже досвідчені вчені з різних регіонів України, а також з Білорусі, Литви, Польщі, Іспанії та Італії.

Учасників заходу урочисто привітав директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, академік НАН України Ю. С. Шемшученко. Юрій Сергійович у своєму виступі спинився на основних віхах історії нашого Інституту, попередніх здобутках та перспективах. Особливий наголос

було зроблено на тому, що Інститут має належним чином реагувати на виклики сучасності, задля подолання розриву між наукою та практикою робити юридичний громадськості певні кроки назустріч, зберігаючи, утім, своє традиційне обличчя.

На початку конференції було заслухано ряд доповідей провідних дослідчених науковців. Кілька перших доповідей були присвячені науці екологічного права, її значенню для розбудови правової держави та формування громадянського суспільства, а також утвердження принципу верховенства права. За збігом обставин якраз за тиждень до конференції у Києві спостерігалися доволі незвичні природні явища. Місто на кілька днів оповив туман. Мимоволі згадувалися гомерівські рядки про хмарою й млою повите Кімерійське царство, ніколи не осяяне сонцем у блакиті ясній світлодайним:

ἔνθα δὲ Κίμμερίων ἀνδρῶν δῆμος τε πόλις τε,
ἤέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι· οὐδέ ποτ' αὐτοῦς
Ἥλιος φαέθων καταδέρκεται ἄκτινεσσιν...

Після того як в Україні були ліквідовані практично всі професійні служби, що мали відповідати за стан повітря, не лишилося практично нікого, до кого можна було б апелювати у подібній кризовій ситуації. За цих обставин зростає роль інститутів громадянського суспільства та наукової спільноти, авторитетний голос якої не повинен стишуватись.

Першою на конференції виступила **завідувачка кафедри екологічного та аграрного права Білоруського державного університету, доктор юридичних наук, професор Т. І. Макарова** з ґрунтовною доповіддю «Значення науки екологічного права для сталого розвитку громадянського суспільства та правової держави». Тамара Іванівна, яка є однією з провідних білоруських учених та людиною, причетна до вироблення державної політики у відповідній царині, поділилася з учасниками конференції білоруським досвідом втілення на практиці сучасних природоохоронних концепцій. Зазначений дискурс було продовжено у виступі **завідувачки відділу аграрного, земельного, екологічного та космічного права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України Н. Р. Малишевої**, доповідь якої була присвячена науковому підходу в екологічній правотворчості. Завершила відповідний тематичний блок **доцент кафедри екологічного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат юридичних наук, доцент Е. В. Позняк** виступом на тему «Еколого-правова наука і культура в Україні: фактори їх взаємовпливу на шляху до сталого розвитку».

Також були заслухані доповіді, присвячені правовим проблемам розвитку громадянського суспільства. **Старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень нашого Інституту, кандидат юридичних наук, доцент І. В. Музика** розкрила питання правового виміру громадянського суспільства. **Юрисконсульт Нотаріальної палати України, кандидат юридичних наук, доцент В. І. Бірюков** торкнувся питання визначення ролі юридичної науки у розвитку громадянського суспільства. Такій тематиці був присвячений і виступ **аспіранта відділу конституційного права та місцевого самоврядування нашого Інституту П. С. Демченка**.

Запам'яталися й виступи, присвячені проблематиці окремих правових наук. Так, **старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень нашого Інституту, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Т. І. Бондарук** зосередилась на питанні правового мислення як ключової категорії історико-правового дослідження українського правознавства. Жвавий інтерес учасників привернув виступ **аспіранта кафедри цивільного права Київського Національного університету імені Тараса Шевченка А. О. Недошовенка**. Його доповідь була присвячена окремим істотним умовам договору будівельного підряду, але доповідач значною мірою насичив її доктриною, історією юридичної думки та сучасними тенденціями розвитку судової практики у провідних країнах світу. **Суддя Полтавського районного суду Полтавської області, викладач Національної школи суддів України, аспірант Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України С. А. Цибізова** розповіла про проблематику розгляду спорів щодо доменних імен в аспекті судової реформи (IP суд).

Ще два виступи були присвячені проблемам космічного права. **Керівник юридичного департаменту ТОВ «Space Logistics Ukraine» М. О. Кірпачова** надала ґрунтовні доводи щодо актуальності вступу України до Європейського космічного агентства. **Науковий співробітник відділу проблем аграрного, земельного, екологічного та космічного права нашого Інституту, кандидат юридичних наук А. М. Гурова** присвятила свій виступ транспарентності фінансування космічної діяльності як механізму гарантування економічної безпеки держави.

Завершив виступи **старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту, кандидат юридичних наук О. О. Малишев** доповіддю «Археологічна спадщина України напередодні скасування земельного мораторію».

Захід відбувся у атмосфері інтелектуального піднесення, жвавої доброзичливої дискусії та продуктивного обміну досвідом науковців і практиків.

За результатами форуму було видано збірник наукових праць^{*}.

^{*} Auctoritate magis quam imperio: Юридична наука у громадянському суспільстві: зб. наук. праць. Матеріали X міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 жовтня 2019 р.). До 70-ліття Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України / Ред. колегія: Н. М. Пархоменко (голова), О. О. Малишев (заступник голови), А. М. Гурова (секретар), В. К. Малолітнева, П. С. Демченко. Київ, 2019. 224 с.

В. Ю. ВАСЕЦЬКИЙ,
кандидат юридичних наук

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРАВОВИЙ МОНІТОРИНГ І ПРАВОВА ЕКСПЕРТИЗА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»

16 квітня 2019 р. в Інституті держави і права імені В. М. Корецького НАН України відбулася щорічна міжнародна науково-практична конференція «Правовий моніторинг і правова експертиза: питання теорії та практики». Конференція була присвячена 70-річчю створення Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України.